

ΓΥΣΛΗΒΆΚ

válogatás

ΓΙΥΣΛΗ:ΒΆΚ

Előszó..... 6

Ingatag közvetítő14

FreeHugs parkolócédula.....18

Do you see what I see?.....24

Annocinkota28

Essünk együtt az Örsön.....32

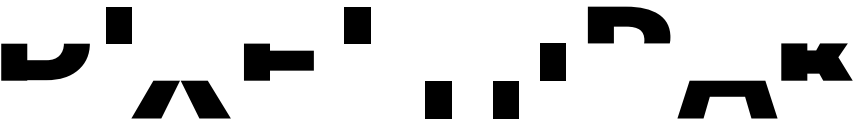
Káosz a rakparton36

Lomi hangszer40

Kukatérkép42

LakHatós46

Dunára48

Előszó a műhelykiadványhoz

Az olvasó egy egyedi műhelykiadványt tart a kezében, ami a 2025 évi rendes integrált tervezési gyakorlat kurzus eredményeit és pár, korábban a Pixelhibák projekt keretében megvalósított hallgatói munkát mutat be a résztvevőkkel közösen megfogalmazott projektleírások és a projekteket illusztráló képanyag segítségével. Reményeim szerint a közeljövőben erről a 2010 óta folyó munkáról egy átfogóbb képet tudok majd mutatni az azokat elemzésekkel is kiegészítő könyv formájában.

Talán generációs jellegzetesség, hogy a problémák okától, a kezdőpontjától, a kályhától próbálok megérteni valamit. Így teszek ebben az esetben is, amikor egy tizenöt éve elindított projekt miértjeit ásom elő. Ehhez három alkotásmód összefüggéseit és párhuzamosságát írom le röviden.

1. A 2005-ben megkezdett doktori kutatásom a kép anyagai és technikai témával tártta ki számomra az alkotás sokféle lehetőségét. Az egymásra épülő munkák végül kirajoltak egy olyan érdeklődési területet, amit művészetelméleti szempontból nyomhagyásnak – Rosalind Kraus után „index” fogalmával – lehetett értelmezni.

Ez a nyomhagyás agyagban hagyott gyufaszálak lenyomatait, majd a meggyújtott gyufaszálak égése után keletkező nyomokat jelentette különböző léptékű és elrendezésű kompozíciókban. A kerámia reliefs még egyszerre szolgálták a gyufasorok folyamatos égését, és figyelembe vették egy kép kompozíciós jellemzőit. A kerámia és a gyufák egy apparátust alkottak. Ezek különböző elrendezései a folyamat más-más aspektusára helyezték a fókusz; az ismételhetőségre, az alkotó és a felhasználói szerepek megkérdőjelezésére, a gyűjthetőségre. A folyamathoz szükséges elemek minimalizálásával, a kompozíció megszűnésével egy privát nyomhagyó eszköz jött létre, ami 40 cm hosszú kerámia szelvényekbe illesztett gyufákat jelentett. Az ezekből összeállítható, tetszőleges alaprajzú terekbe installálható folyamatos kerámia fríz terjesztette ki az egyszemélyes felhasználást az együtt-használók – és ezzel együtt-alkotók – által meghatározott eventté. Miután a doktori kutatásom záró munkájaként a 2010-es „Rajz?” c. csoportos kiállításon egy ilyen folyamatos lángoló frízzel „felgyújtottuk” a Budapest Galéria Lajos utcai kiállítóterét, egyértelmű volt, hogy mind a lépték, mind a médium /tűz/ miatt a köztereken lesz a helye annak a nyomhagyáshoz köt-

hető, eredendően a terület jelölését szolgáló ösztönös viselkedésnek, ami itt a galéria falain hagyott korom lenyomatokat.

Így az alkotáshoz használt médiumok – kerámia és tűz – ugyan más formában, de alkalmassá válhattak a lépték és a résztvevőszám növelésére.

2. Ez lett az Össztűz projekt, amit egyetemem közötti NKA pályázatként, annak szerzőjeként és szakmai felelőseként indítottam. Az Össztűz köztéri művészeti projektben a téglák és tűz közter-kompatibilis együtt-használatát vettem fel művészeti és műszaki felsőoktatási intézményeknek meghirdetett pályázat formájában. Később csapatépítő, a tűz különböző „elrendezéséből” adódó új funkciók vizsgálatával bővült az event. A növekedés, a projektek léptékének fokozása mellett az adott eseményhez adaptált formák és funkciók instant tervezési és megvalósítási helyzeti motiválták a 2010 és 2020 között itthon és külföldön megépített ideiglenes plasztikákat, Össztűz projekteket. Pár kiemelkedőbb: „Spirál”, Hollandia, 2012; játszótér felújításhoz adománygyűjtő esemény, Nagykovácsi, 2012; felkért és beválogatott projekt közösségi építések témában, Velencei Nemzetközi Építészeti Biennálé, 2014; 20m tűzvonal Nagykovácsi, 2020; „Játssz demokráciát!” projekt, Médiawave film, gasztró, zenéi eseményei Monostori erőd Komárom, 2016–2019. És megvalósult két alternatív verzió is, ahol vagy a téglák, vagy a tűz volt a fókuszban. Előző a Venice Design 2018 téglák robotok installációja, utóbbi a 2023 Hollywood TRA felgyújtott létra-szobor projektje volt.

3. A közterek használata és a téglák felületek kötötték össze az Össztűzet az ezzel párhuzamosan, ugyancsak 2010-ben „Public relations” néven indított programmal, ami később „Pixelhibák” címmel, azonos tematikával fut a mai napig. Ebben konkrétan a főváros hiányos téglák felületei adták azt a rasztert, amihez kapcsolódva elkezdtünk gondolkodni a célzottan különböző szakterületekről invitált hallgatókkal. Az eltérő szemléletmódok egymást megtermékenyítő erejét a szimpóziumok, művésztelepek együtt-gondolkodását 2010-ig számos alkalommal volt lehetőségem meg tapasztalni. A más-más nézőpontból érkező, különböző generációkat képviselő alkotók egymást inspiráló hatása példaértékű volt. Evidens volt, hogy ezt a számomra érdekes és sokrétű kutatási területet ilyen kiterjesztett szakmai közösségben vizsgálom majd, ami az akkor négy éves felsőoktatási munkámba is jól illeszkedett. A városi szövet hibáit polipként elérő mentorként kutatásokra ösztönözhettem a résztvevőket, és kérdéseimmel erősíthettem a projektek kifutását.

2010-ben és 2011-ben a MOME kurzus hetén hirdetem meg a programot. A munkát a téglá raszterek konkrét alapjairól indítottuk, és azóta is sok ezekhez köthető mű született. Ezt a keretet azonban nem volt céлом megtartani, mert a problémák messze túlmutatnak a hibás téglá felületeken. Így a megoldások sem maradtak meg a téglá implantok, az intervenciók, a helyreállító művészeti kategóriában. Megjelentek a street art stenciljei, matricái; a marketing molinói és poszterei, valamint a kreatív tervezők művészeti intervencióival kevert eszközkészlete. Ilyenek már az első két év projektjei között is voltak. Ez volt az Erzsébet tér hajnali felújítási akciója, mielőtt ott elindult volna a hivatalos átépítés. Vagy a Várkert Bazár "eladását" tematizáló hoax, ami egy 10 méteres molinóval hirdette a dugóban araszoló autósoknak az akkor még lelakott történelmi városrész elemeinek darabárát, becsatornázza ebbe a halogató döntéshozókat.

A Pixelhibák egy időszakos public art workshop, ahol a résztvevők önálló kutatásai más-más szemszögből közelítik és bővítik közttereinken feltárt problémák halmazát. A megfogalmazott megoldások, -amit nevezhetünk avantgárd, barkács, vagy pozitivistá, de mindenképp proaktív és tervezői szemlélettel kialakított megoldásoknak- több lépésben jönnek létre.

A témafelvetéseket követő kutatások igazolják, cáfolják, vagy éppen új irányba terelik a kezdetben egyértelműnek és adatok hiányában megkérdőjelezhetetlennek tűnő megoldásokat. Ez nem lehet idegen egy nyitott tervezői attitűdtől, ami bármilyen tervező /újabb designer/ szakon alapvető kell hogy legyen. Természetesen a kutatások mélysége egyén, generáció és idő függvénye. Ezzel együtt a tenni akarást, a változás lehetőségébe vetett hitet és elköteleződést tapasztaltam a résztvevők többségénél, ami segítette a művek létrejöttét. A projektek kezdetén a közterekhez köthető problémahalmazra való érzékenyítés már egy olyan csoport számára valósul meg, akik úgy érzik dolguk van másokat is érintő kérdésekkel. Ezért minden olyan felvetést tematizálunk, ami köztéren tapasztalható. Legyen az konkrét, pl. az épített környezethez kapcsolódó probléma, mint amilyen a Blaha Lujza tér lebukolása, parkolási problémák, lakhatás, fakivágások kérdése; vagy egy elméleti problémakör vizsgálata, emlékek, előítélet, adakozás stb. A projekthez választott módszerek és eszközök sokfélék, melyek között volt már weblap, hoax, stencil, matrica, app, event, intervenció, redesign stb. A konzultációkon arra derítünk fényt, hogy egy intuitív problémafelvetés következetes kutatómódszertani górcsővel vizsgálva miként vihető el egy objektívebb, vállalható megoldás felé.

Ezekben a résztvevők a Pixelhibák projekt idealisztikus és jobbító szándéka mentén a közvetlen környezetükben tapasztalható szituációkra reagálnak

és óhatatlanul dolgoznak fel a fenntarthatósági célok részét képező tartalmakat. A teljesség igénye nélkül említhető a fenntartható városok és közösségek, a vízhez és szanitációhoz való hozzáférés biztosítása, a szárazföldi ökoszisztémák védelme vagy a minőségi oktatás kérdésköre mint tematizált tartalom. Ezek már tíz évvel az azóta alap tervezői és életviteli szempontként mindennapjainkat átható tartalmak népszerűvé válása előtt fókuszban voltak. „Ez a fajta művészetfelfogás, mely a beavatkozást a helyreállításban látja, elődjét Miere Laderman Ukeles gondoskodó, fenntartó művészetében (Maintenance Art) találja meg. Ukeles 1969-es „Manifesztumában” a „haladás” és „fenntartás” csoportba sorolta azokat. Az első megfelel a progresszió és egyéniség modernista eszméjének, a másodikba olyan, a folyamatokat életben tartó munkákat sorolt, mint a főzés, mosás, vásárlás, gyerekevelés.” írja Tatai Erzsébet. A Pixelhibák projekt sajátos önállóságot kínál és vár el a résztvevőktől. Megidézi azt a léthelyzetet, ami egy hosszú távú és változatos kihívásokkal teletűzdelt szakmai munka alapját képezheti. Segíti egy nyitott szemmel járó, bátor és szakmailag megalapozott, döntéseit önállóan vagy teamben dolgozva meghozni képes tervezőművész személyiség kialakulását. A közös munka rávezeti a hallgatókat a proaktív problémafeltárás és az azokra kidolgozott megoldási stratégiák összefüggéseinek vizsgálatára, ahol a saját ötletek team helyzetben való megvalósítása számos egyéni képesség alkalmazását kívánja meg. A pilotokban használt médiumok ill. azok kontextusa minden esetben a résztvevők eredeti szakterületétől eltérő, azt kitérítő megoldásokat hozott.

Az elmúlt években abban a szerencsés helyzetben voltam, hogy a METU Művészet- és Designelméleti Intézetében Pörce Zsuzsa által gondozott és hasonló értékek mentén felépülő – különböző szakterületek együtt-munkálkodásának energiáit tisztán értő – Integrált társművészeti gyakorlat c. kurzus ad teret a Pixelhibák kutatási programjának. Ebben a kurzusban azok a feltételek köszönnek vissza, ami az alap motivációja volt a Pixelhibák projekt indításának: szabad alkotás, valós interdiszciplináris munka, kritikai megközelítés.

Koleszár Ferenc DLA

Foreword to a workshop publication

The reader has in his hands a unique workshop publication presenting the results of the 2025 regular integrated design practice course and some student projects previously carried out in the Pixel Faults project, with project descriptions and images of the projects, written in collaboration with the participants. I hope to be able to present a more comprehensive picture of this work since 2010 in the form of a book in the near future, complemented by analysis.

Perhaps it is a generational characteristic to try to understand something from the ultimate cause of the phenomena. This is what I am doing in this case, digging up the whys and wherefores of a project launched fifteen years ago. To do this, I briefly describe the evolution and parallelism of three creative approaches.

1. My doctoral research, which I began in 2005, on the subject of the materials and techniques of the image, opened up many possibilities of creation for me. The successive works eventually carved out a field of interest that could be understood from an art theoretical point of view as marking – after Rosalind Kraus, the term “index”.

This “index” consisted of impressions of matchsticks left in clay, and then traces left after the firing of the lit matchsticks in compositions of different scales and arrangements. The ceramic reliefs served both as a continuous firing of the match lines and as a consideration of the compositional characteristics of an image. The ceramics and the matches formed an apparatus. Their different arrangements focused on different aspects of the process, such as repeatability, questioning the roles of creator and user, and collectibility. By minimising the elements required for the process, and by eliminating the composition, a private indexing device was created. It consisted of matches inserted into a 40 cm long ceramic section. The continuous ceramic frieze could be assembled out of these and installed in spaces of any plan. This opportunity extended the one person use to an event defined by the co-users and thus co-creators. We “set fire” to the Lajos Street exhibition space of the Budapest Gallery with such a continuous flaming frieze at the 2010 group exhibition– called “Drawing?”. It was the final piece of my doctoral research. I understood that both the scale and

the medium /fire/ would make public spaces the appropriate place for the instinctive behaviour of leaving a trace. Also it would be the inherent way of marking territory, which here left soot imprints on the gallery walls. This allowed the mediums of ceramics and fire to be used in a different form, but also to increase the scale and number of participants.

2. This is what became the “Fire” project, which I launched as an inter-university National Cultural Found grant, as its author and as its technical manager. In the Fire public art project I proposed the public space-compatible co-use of brick and fire in a call for proposals for higher education institutions in the arts and engineering. Later, the event was extended to team-building and exploring new functions resulting from the different ‘arrangements’ of fire. In addition to the growth and scaling up of projects, the instant design and realisation of forms and functions adapted to the event motivated the temporary sculptures.. Some of the most outstanding ones were built between 2010 and 2023 at home and abroad: The Netherlands, Spiral 2012; Fundraising event for playground renovation, in Nagykovácsi 2012; Venice International Architecture Biennale invited and selected project on community buildings 2014; 20m fire line in Nagykovácsi 2020; Play Democracy project Médiawave film, gastronomy, music events Monostori fortress Komárom 2016–2019. And two alternative versions were realized, where either the brick or the fire was in focus. The former was the Venice Design 2018 brick robot installation, the latter was the 2023 Hellowood TRA lit ladder sculpture project.

3. The use of public spaces and brick surfaces linked the Fire project to the parallel programme launched in 2010, also called “Public relations”, which later became Pixel Faults, which is still running today with the same theme. In particular, the capital’s deficient brick surfaces provided the grid which we focused on with students from different disciplines invited to participate. I had the opportunity to experience the cross-fertilising power of different approaches in the symposia and artists’ workshops on several occasions until 2010. The mutual inspiration of artists from different perspectives, representing different generations, was very motivating for me. It was obvious that I would explore this interesting and complex field of research in such an extended professional community, which fitted in well with my then four years of academic work. As a mentor I was reaching out like an octopus to the Pixel Faults of the urban grid, to encourage their research and to use my questions to strengthen the projects’ maturity.

I announced the programme during the MOME course week in 2010 and 2011. We started the work based on brick rastres and since then many related works have been produced. I did not intend to keep this framework, because the problems obviously go far beyond defective brick surfaces. Thus, solutions were not left in the category of brick implants, interventions and restorative art. Street art stencils and stickers have appeared; molinos and posters used by marketing, and a toolkit mixed with art interventions by creative designers were applied. These were already among the projects of the first two years. I could mention the “dawn renovation actions” of Erzsébet tér, before the official redevelopment started. The “Várkert Bazár for Sale” hoax was another one. It advertised the piece of elements of the then still rundown historic district to motorists in traffic jams with a 10-metre banner, quoting the procrastinating decision-makers.

Pixel Faults is an intermittent public art workshop. The participants’ independent research approaches expand the set of problems explored in our public spaces from different perspectives. The solutions may be called avant-garde, DIY or positivist, but are in any case proactive and design-led, created in several steps.

The research confirms, refutes or even gives a new direction to solutions that initially seem clear and unquestionable in the absence of data. This process should be essential in any design discipline. Of course, the depth of research depends on the individual, generation and time. Having said that, I have seen the willingness to do something, a belief in the possibility of change and a commitment from most of the participants that has helped to create the works. The sensitisation to public spaces related problems is being achieved for a group of people who already felt they are dealing with issues that affect others. Therefore, we investigated all the issues that are experienced by them. Whether it is a concrete problem related to the built environment, such as the flooring of Blaha Lujza Square, parking problems, housing, tree-cutting, or the examination of theoretical problems; memories, prejudice, giving, etc. The methods and tools chosen for the project are varied and so far included webpage, hoax, stencil, sticker, app, event, intervention, redesign, etc. The consultations will shed light on how an intuitive problem statement can be taken to a more objective, actionable solution by applying a consistent research methodology.

The participants react to situations in their immediate environment along the idealistic and improving intention of the Pixel Faults project and inevitably process the content that is part of the sustainability goals. Without claiming

to be exhaustive, sustainable cities and communities, ensuring access to water and sanitation, protecting terrestrial ecosystems or the issue of quality education can be mentioned as thematic content. These were in focus ten years before the content that has permeated our everyday lives since then became popular as basic design and lifestyle aspects. “This kind of artistic concept, which sees intervention in restoration, finds its predecessor in Miere Laderman Ukeles’ caring, sustaining art (Maintenance Art). Ukeles classified it in the “progress” and “maintenance” groups in his 1969 “Manifesto”. The first corresponds to the modernist idea of progression and individuality, the second includes tasks that keep processes alive, such as cooking, washing, shopping, and raising children,” writes Erzsébet Tatai. The Pixel Faults project offers and expects a specific level of autonomy from the participants. It evokes the situation that can form the basis of a long-term and diverse professional work. It supports the development of an open-minded, courageous and professionally grounded design artist personality, capable of making decisions independently or working in a team.

Collaborative work will lead students to explore the links between proactive problem identification and the strategies developed to solve them. Parallel to these the implementation of one’s own ideas in a team situation requires the application of numerous individual skills. The media and contexts used in the pilots provided solutions that were different from the participants’ original fields of expertise.

In recent years I have been in the fortunate position that the Pixel Faults research programme took place within the Integrated Co-Art Practice course at METU’s Institute of Art and Design Theory, curated by Zsuzsa Pöröcz. This course was built around similar values with clear understanding of the energies of different disciplines working together. In this course, the conditions that were the basic motivation for the Pixel Faults project as well recalled; free creation, real interdisciplinary work, critical approach.

Ferenc Koleszár DLA

UNSTABLE VOLATILITY: The livelihood problem in our country, as elsewhere, is quite broad and influenced by many things. In Hungary there is a mismatch between wages and the cost of living, not to mention the quality of working conditions in some places. While salaries appear to be rising, and some of the press is giving voice to this, the basic necessities of life with the 'big' bargains, the price/value ratio of clothing, housing and the associated building materials are all contradictory to the improving standard of living.

A hazánkban lévő megélhetési problémát sok minden befolyásolja. Magyarországon a kedvező statisztikai adatok ellenére sincsenek összhangban a fizetések és a megélhetéssel járó költségek. Nem beszélve egyes helyek munkakörülményeinek színvonaláról. Míg a fizetések látszólag emelkednek, és ennek a sajtó egy része hangot is ad, addig az élethez szükséges alapvető élelmiszerek a „nagy” akciókkal, a ruházatok ár-érték aránya, a lakások és az építőanyagok árai ellentmondanak a javuló életszínvonalnak.

Magyarország lakosainak havi nettó átlagfizetése (KSH 2019):

Pest (Budapest)	298.69 Ft
Hajdú-Bihar (Debrecen)	195.511 Ft
Csongrád (Szeged)	202.514 Ft
Borsod-Abaúj-Zemplén (Miskolc)	188.477 Ft

A statisztikai adatok magukba foglalják a havi 5 millió forintból éldegélő, és a nagyobb létszámban lévő bruttó 150.000 Ft-ból megélő emberek keresetét is. A társadalmi rétegek távolodása okozta probléma csak súlyosbodik. AXXI. században Európa közepén felháborító, hogy sokaknak gondot okoz a táplálkozás, és a fejük felett lévő tető fedezetének előteremtése. Ellenkező esetben a különböző generációknak nem kellene kényszerből egy lakásban nyomorogniuk. A felvázolt problémák közül én egyet ragadtam ki, ez pedig a lakhatás. Egy lakás országosan átlagosan 27,8, míg Budapesten 34,5 millió forintba kerül a KSH szerint. Ha nem vesszük figyelembe az évek alatt történő árváltozásokat, akkor egy 200.000 Ft-os fizetés esetén minden pénzünket félretéve is 12,5 évet szükséges dolgoznunk ezért a méltányos árú 30 millió forintos lakásért. Az albérletárak is alkalmazkodnak az eladó ingatlanok árához, és kifacsarják az emberből az utolsó garast.

Átlagos havi albérletárak (KSH 2019):

Budapest:	160.000Ft	(á.fizetés 53%-a)
Debrecen:	100.000Ft	(á.fizetés 51%-a)
Szeged	95.000Ft	(á.fizetés 47%-a)
Miskolc:	80.000Ft	(á.fizetés 42%-a)

Ha ezekre a százalékokra rátesszük a rezsiköltséget, a korábban említett megélhetéshez szükséges összegeket és adókat, akkor Magyarország nagy része profi szinten űzi az „éljünk a mának” című sportot. A lakhatás problémáját megoldani kívánó támogatások (pl. CSOK) csupán arra jók, hogy a lakásteremtés költségei a támogatás nagyságával arányosan növekedjenek. Vagyis a munkájukért kapott fizetés, amit erre fordítanak, kevesebbet ér. Erre fókuszálva készítettem 3D programmal kukákból különböző funkciójú egységeket és lakótereket, melyeket már pár havi fizetésből meg lehet vásárolni. Mindezek elérhetőek a Facebook Ingatag Közvetítő csoportjában.

A színes kukák bemutatják a fiatalok lakáshoz jutásának egy lehetséges formai megoldását. Nézőpontomból van kiút a tehetetlenségből, ami a megfizethető kukákat jelenti.

„Saját kukát a népnek!”

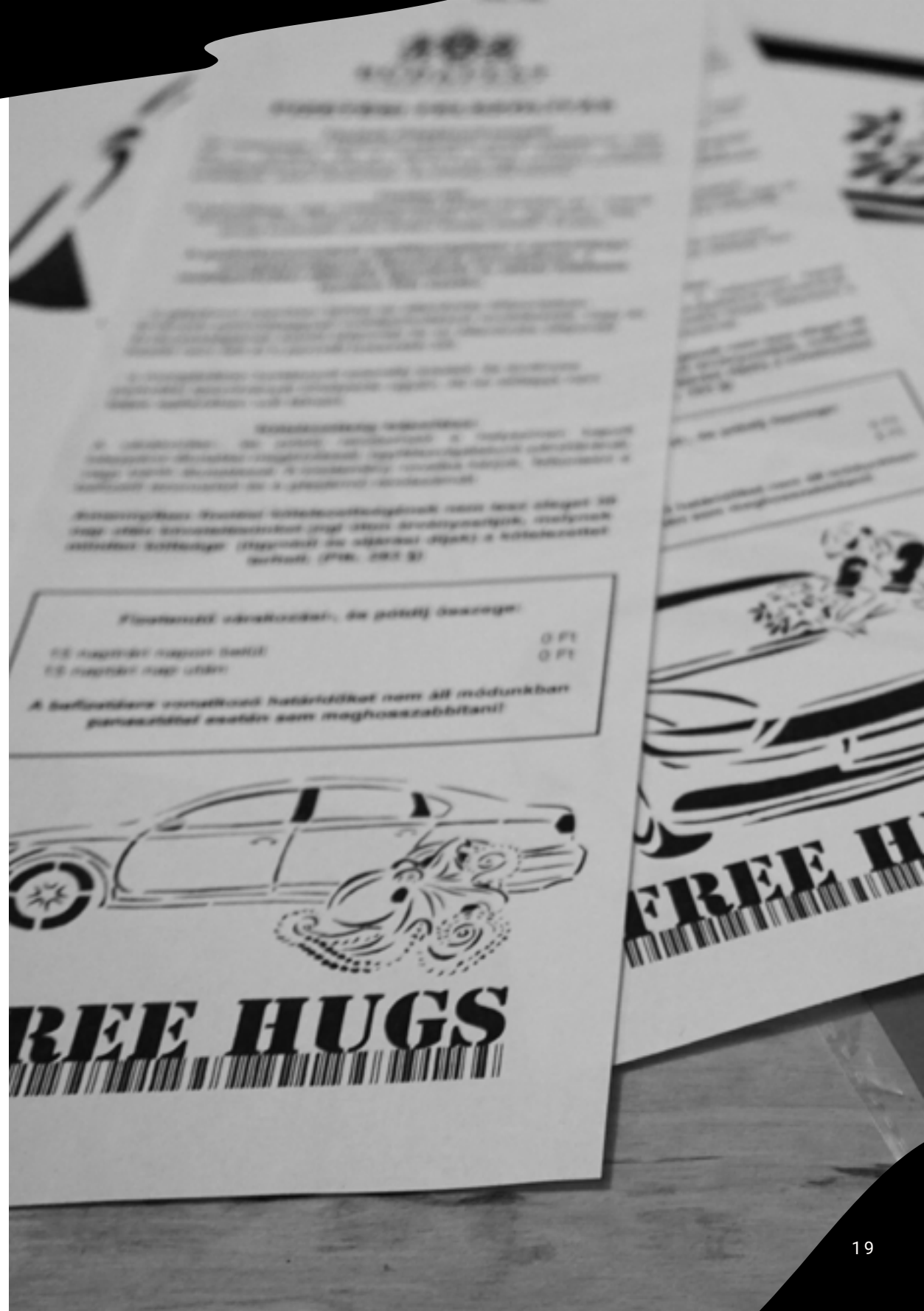
During the semester, I worked on a problem that is quite striking to me as a resident of the capital's 9th district, but the issue affects the entire area of Budapest. The notices to pay the surcharge wrapped in red packages affect almost every third car. Some vehicles are decorated with not just one, but a whole row of packages. While the owner is not often seen in the area. The goal of the final concept is to create a community, where the graphic work serves to attract attention and capture the thoughts of those living in the district.

A szemeszter során egy olyan problémát dolgoztam fel, amely számomra a főváros IX. kerületi lakosaként meglehetősen feltűnő, azonban Budapest egész területét behálózza. A pótdíjfizetési felszólítások piros csomagokba burkolva ránézésre szinte minden harmadik autót érintenek. Egyes járműveken nem csak egy, de egy egész sor csomag díszel, miközben a tulajdonosa nem sűrűn látható a környéken.

Számomra az áttekintés és a megértés volt az egyik legjelentősebb feladat, ugyanis a parkolásra vonatkozó szabályok az országon belül területenként változhatnak. A parkolási szolgáltatás kapcsán elvárt fogyasztói és szolgáltatói magatartásról a Budapesti Békéltető Testület oldalán megtalálható egy aktuális, átfogó dokumentum. Számomra ez segített tágabb képet kapni a témával kapcsolatban. Az összefoglalás gyakran felmerülő félreértéseket, illetve hibás eljárási formákat taglal részletesen. A probléma csupán az, hogy az átlagember általános időhiányából kifolyólag nem szívesen vetemedik a tízoldalas szöveg elolvasására, amely sok esetben választ adhatna a parkolás során előforduló kérdéseire, ha egyáltalán megtalálja benne azt.

A következőkben mind-map formájában összegeztem a gyűjtőmunka során feltárt adatokat. Ennek segítségével fény derült arra, hogy milyen összetett hálózatot, illetve szerteágazó problémakört jelent a téma áttekintése.

A projektfeladat megvalósításánál cél volt a streetart megértése, és annak a tulajdonságjegyeinek felhasználása. Az ötletelést tehát olyan művészek alkotói munkásságának tanulmányozásával kezdtem, akik az utcai nyomhagyás területén jelentőset alkottak. Így jutottam Banksy falfestményeihez, stenciljeihez, graffiti-jeihez, és lefegyverző vizuális kommunikációjához, amelynek kritikai tartalma úgy ötvöződik a kreativitással, hogy az képtelen érintetlenül hagyni az ember gondolatait. Őt választottam inspirációs forrásként, és igyekeztem olyan grafikákat megalkotni, amelyek parkolással kapcsolatosak, valamilyen módon azonban ettől elszakadnak, és más, a hétköznapi ember számára fontos témákat is megjelenítenek akár ironikus, akár abszurd módon. Ahelyett, hogy egy ellenőr piros csomagot

helyez a helytelenül várakozó autó szélvédőjére, megtörténhetne akár az is, hogy egy csokor virág kerül ki arra ajárműre, amely helyesen, érvényes parkolójeggyel áll az arra kijelölt helyen.

A büntetés - jutalmazás lélektani hatásait tovább boncolgattam, és a megalkotott grafikai terveket Free Hugs felirattal ellátott matricákra, illetve olyan cédulákra helyeztem fel, amelyek teljes mértékig követik a valós pótdíjbefizetési felszólítások kinézetét.

0 Forintos befizetési kötelezettségre felszólító nyomtatványokat hoztam létre, és ezeket, hasonlóan az eredetiekhez vörös csomagokban helyeztem ki a parkoló személygépjárművek első ablakába. A matricákat parkolóautomatákra, a környező házak ereszcatornáira, táblákra, illetve használaton kívüli fém ajtókra helyeztem fel. Egy héttel később mindezt megismétltem, azzal a különbséggel, hogy QR-kódot generáltam, illetve facebook oldalt is létrehoztam a mozgalomhoz, amelyeket a matricákon és a büntetéseken is feltüntettem. Az üzenet is megváltozott ezáltal: Korábban a hamis büntetés egyben jutalmazás is volt azáltal, hogy a felszólítás stresszét egyből feloldotta 0 Ft-ról szóló bírság. Az elérhetőségek megadása olyan felületet indikált, ahol az érintettek visszajelzést is tehetnek, és hangot adhatnak a véleményüknek.

A végső koncepció célja a közösségalkotás, ahol a grafikai munka a figyelemfelhívást, és a kerületben tartózkodók gondolatainak megragadását szolgálja. A többi az utca emberére van bízva. A QR kód egy összesen 3 kérdésből álló kérdőívre vezet, ahol a látogató leírhatja egy, a kilencedik kerületi élményét, legyen az pozitív vagy negatív, fontos vagy lényegtelen. Ezzel kommunikálhat a saját környezetében élőkkel. A név felvállalása opcionális, illetve még egy lehetőségként az eset időpontját lehet megadni.

A kérdőívre adott válaszok a mozgalom facebook-oldalára kerülnek ki, amelyet a felkutatók követhetnek, kommentelhetnek, ezáltal megismerhetik egymást. Az oldalra összesen 2 bejegyzés érkezett, amelyek a környék ingereire reagáltak, és releváns történeteket mesélnek el.

Számomra rengeteg új ismeretet adott a projekt. Az utcai hirdetésekre, 'vandál' nyomokra, matricákra, vagy graffitikre sokkal érzékenyebb lettem, ezeket megfigyelem, illetve észre is veszem, ha újabb példányok kerülnek ki a környezetembe. Astencil technikába is sikerült beletanulni, de mindenesetre az egyik legkedveltebb technikámmá vált a félév során. Úgy gondolom, hogy további mentorálással a Free Hugs mozgalom kifejezetten sikeres lehetne.

Are conspiracy theories really social errors? Does color really affect the taste of chili sauce? Were trees actually dangerous? Or is this just one perspective among many?

Az összeesküvés elméletek számomra mindig is nagyon érdekesnek bizonyultak, és az a kérdés is, hogy ez a jelenség egy társadalmi „hibának” tekinthető-e? Az összeesküvés elmélet egy olyan tevékenységet ír le, amiben a társadalom egy bizonyos csoportja előnyt élvez a többiekkel szemben. Ezekben az elméletekben valótlanul sugalmazzzák a véletlen egybeesések lehetetlenségét, jóra és rosszra osztják fel a világot. Kutatásaim során a percepció fontossága messze kiemelkedett a többi közül, így a projektben ezt igyekeztem a középpontba helyezni. A specifikus „társadalmi hibák” keresése helyett inkább a hibák okának tanulmányozása lett a célom.

Gondolkodásunkat és ezzel döntéseinket rengeteg minden befolyásolja. Ezek közül a legfontosabb a neveltetésünk illetve korábbi tapasztalataink. Ez a magyarázata annak, hogy egy dolog önmagában nem ugyanazt a jelentést, reakciót váltja ki bennünk. Innen indul ki a projekt „látásmód” része. A körülöttünk lévő világot az érzékszerveinken keresztül érkező információ alapján felfogjuk és felismerjük. A már ismert dolgokat így könnyen és egyértelműen beazonosíthatjuk. Tehát ezek a korábban megszerzett tapasztalatok és a neveltetésünk adják kéznél lévő tudásunkat. Felvetődik viszont a kérdés, hogy ez felborítható-e? És ha igen, akkor ez mennyire egyszerű? A válasz erre röviden az, hogy igen. Már viszonylag olyan apró változtatásokkal is felborítható az érzékelt világ megszokott egyensúlya, mint egy kékre színezett chili szósz. A kék hideg tónusa összezavarja az ízek érzékelését, hiszen valami hűvös ízt várnánk a kapott csípőssel szemben. Én is ezt a kizökkentő módszert terveztem alkalmazni.

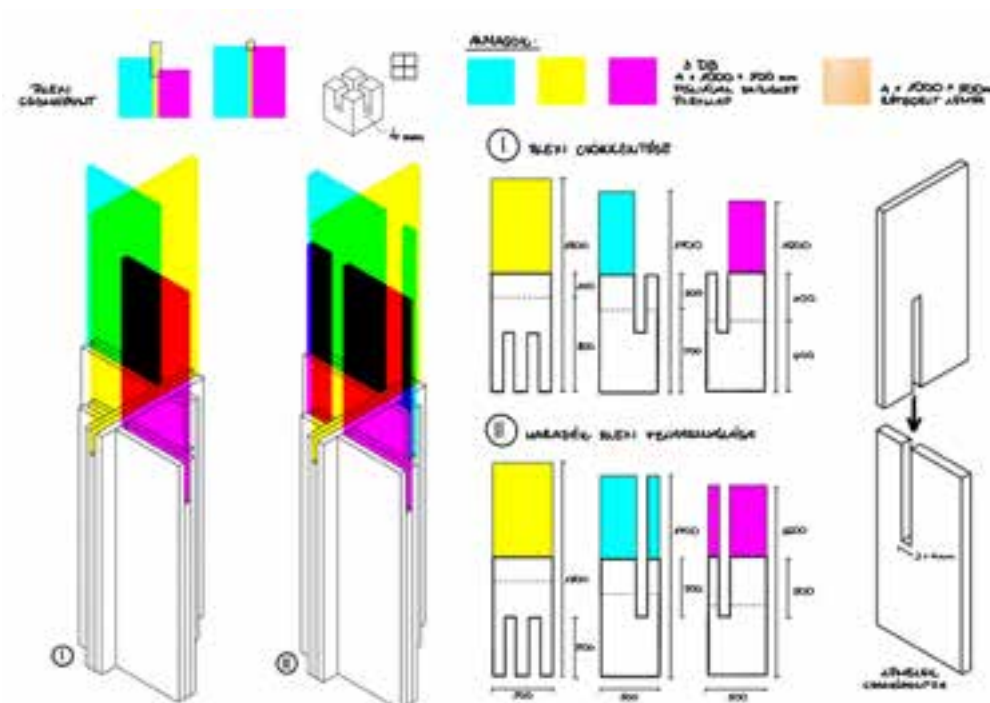
Ebben a kizökkentésben szerepe volt a választott helynek is, ami egy átlagos járdaszakas, több buszmegállóval a környéken. Sok embernek ez egy mindennapos útvonalat jelent, ahol már ösztönösen, minden részletet ismerve halad el. Ezt a megszokottságot akartam megtörni a munkámmal. Választásom egy korábbi konfliktus miatt esett a park melletti járdaszakasra. A környéket érintő felújítási munkák során ellentét alakult ki a parknál élő közösség tagjai között. Az egyik oldal a fák kivágása mellett érvelt, mivel veszélyesnek bizonyultak, míg a másik fél az felújítások leállítását mellett állt ki. Különböző

plakátokat helyeztek ki a fák védelmében és a környezet megőrzésének érdekében, ami szintén a különböző nézőpontokra épülő konfliktusokat generált.

Egy mobilizálható és az érzékelést megzavaró installációt szerettem volna készíteni. Először egy absztrakt formai megjelenítésből indultam ki, amibe mindenki más alakot láthat bele, mint ahogy a felhők is más formai asszociációt jelentenek az embereknek. A megvalósíthatóság miatt végül a színnek szerepét felerősítő minimalista struktúrát terveztem, ahol a CMY (cian, magenta, yellow) additív színkeverésének segítségével próbáltam különféle fénytöréseket kialakítani. Így különböző irányokból a plastikához érkező szemlélők eltérő színekkel szembesülnek, hasonlóan a más-más tapasztalattal és neveltetéssel egy adott szituációban ellentétes véleményt megfogalmazó embertársainkhoz.

Az összeesküvés elméletek tényleg társadalmi hibák lennének? A chili szósz ízeit tényleg befolyásolja egy szín? A fák ténylegesen veszélyesek voltak? Vagy mindez csak egy szemszög a sok közül?

A kivitelezést segítette Rózner György

In 1926 the Cinkota Baths were opened, the water of which was provided by the Caprera stream flowing there and later by two wells. The pool, with an area of 6350 m², was the second largest in the country at the time and could accommodate up to 1500 guests at a time. In summer it was a popular spot in Budapest due to its good accessibility.

In the centre of the square you can still see traces of the once huge pool, although the vegetation growing in it makes it less and less visible. Nature has taken over and in just 40 years the beach has been replaced by a jungle. My goal is that instead of sitting at home and filling out a petition, we should get moving. Let's get up off the couch and see for ourselves what has become of the once famous beach garden. Let's step through the gate and see what we see now, today.

1926-ban nyílt meg a Cinkotai Strandfürdő, melynek vizét az ott csordogáló Caprera-patak adta, a későbbiekben pedig két fúrt kút biztosította. A kialakított medence 6350 m² felületével akkoriban az ország második legnagyobb medencéjének számított, emellett egyszerre akár 1500 vendéget tudott befogadni. Nyáron egy közkedvelt résznek számított Budapesten, jó megközelíthetősége miatt.

A tér közepén még látszanak a valaha volt hatalmas medence nyomai, bár a benne burjánzó növényzettől egyre kevésbé. A természet átvette az irányítást, és röpké 40 év alatt a strand helyére dzsungel nőtt. A strand magánkézbe kerülése után történtek kísérletek a terület újrahasznosítására. Horgásztavat próbáltak kialakítani, majd használatos-piac is működött itt. Végül 2006-ban lebontották az épületeket, s azóta csak hírek szólnak róla. A legutóbbiakban pláza kiépítése volt a terv, de a kerületi lakók petíciót indítottak, és megvédték a zöldövezetet. Ebből is látszik, hogy a közösségnek fontos ez a tér. Valahol bámulatos, hogy a természetnek milyen ereje van, hisz több 100 évnél idősebb fát is találhatunk a területen. Valahol pedig sajnálatos, hogy e közkedvelt terület magányos pixelt alkot a 16. kerület térképén. Egy nagyon jó adottságokkal rendelkező, de elhagyatott, kihasználatlan 22000 m² nagyságú területről beszélünk, mely segítségért kiált.

2014-ben még IZ-SP (intézményi sportfunkció) besorolással hirdették az ingatlan.com oldalán 1,2 milliárd forintért. A hirdetés évekig fent volt, de senki nem vette meg. Míg végül Karácsony Gergely kezdeményezte, hogy a kerü-

lettel együtt vásárolják vissza, hogy zöld közösségi térré tudják alakítani. Jelenleg rekreációs területnek van nyilvántartva.

A strandterületnek mindössze egyetlen bejárata van a HÉV-állomás felől, egyébként minden oldalról kerítés és nagy beton támfalak határolják. Jelentős faállományával és nagy kiterjedésű parkjával kerületi szinten is jelentős zöldfelületi és településökológiai értéket képvisel, ám ily értékes növényállomány ellenére a strand elhagyatott helyzete sok konfliktust indukált. A két legfőbb probléma a hulladéklerakás, illetve a hajléktalanok megjelenése. A terület leromlott állapota és az ott keletkező konfliktushelyzetek miatt égető problémát jelent a kerületnek, melynek megoldására már született néhány ötlet.

Trásy Krisztina tájépítész például ezt a területet választotta diplomamunkája helyszínéül 2013-ban. A munka célja egy olyan terv megalkotása volt, amely tiszteleg a hely múltja előtt, ugyanakkor jól használható, korszerű rekreációs felületet teremt, amely közösségi térként funkcionálna.

A kutatásokból kiderült, hogy valóban erre a funkcióra lenne igény, mind a lakosság, mind az Önkormányzat részéről. Még a Momentum Mozgalom is létrehozott egy petíciót „Újítsuk meg a volt Cinkotai Strand területét!” címmel. Ahogy olvasom a sok-sok cikket, azt veszem észre, hogy mindenki beszél róla, mindenkinek fontos, de mégsem történik előrelépés. Én ezt a lépést szerettem volna megtenni, és belökní azon a rozsdás kapun az embereket.

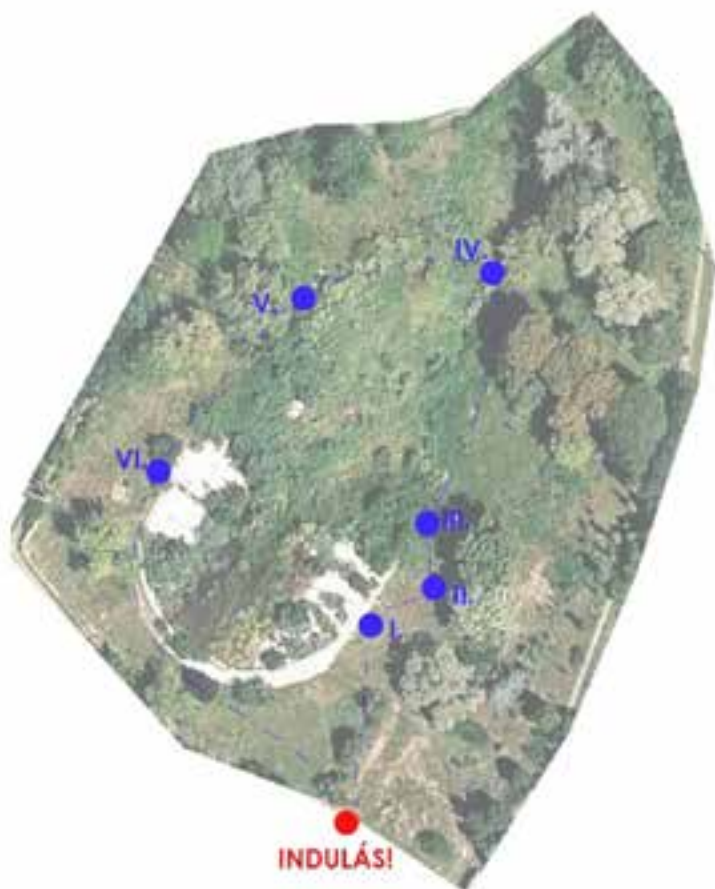
A célom az, hogy amellet, hogy otthon ülünk, és kitöltünk egy indítványt, mozduljunk meg. Álljunk fel a kanapéről, és nézzük meg a saját szemünkkel, hogy mi lett az egykor híres strandkertből. Lépünk be a kapun, nézzük meg mit látunk ma.

Ennek érdekében egy A4-es lapokból álló figyelemfelkeltő posztert ragasztottam ki a strand bejárati kapuja mellett álló támfalra. A poszter egy anno készült képet mutat, mely még a Cinkotai Strand aranykorában készült.

A kép tartalmazza az @annocinkota nevet, melyre ha rákeresünk egy instagram oldalra vezet minket. Azért választottam ezt a közösségi platformot, mert úgy gondolom, a mai fiatalokat ezen keresztül lehet a leginkább elérni. Ezen az oldalon látunk hat képet és egy térképet. A térkép a kiindulási pontot és a hat másik pontot tartalmazza egy útvonallal összekötve, mint egy időutazó tanösvény.

annocinkota

annocinkota Gyere el velem egy kis időutazásra!
Cinkotai strand régen és ma.
#annocinkota

annocinkota

annocinkota ▾

annocinkota

annocinkota 1. Kép! Lapozz!

2023 Essünk együtt az Örsön

PAPP M. BORI

LET'S FALL TOGETHER ON ÖRS: The hub of my life is the Örs Vezér tere underpass, I pass through it every day. In rainy, slushy weather, its surface is life-threateningly slippery. I experienced it myself in the winter, and it was only by luck that my head did not meet the floor. At first, I felt that the replacement of the underpass' surface was a bold move. With the help of Endre, the professional of martial arts and his three students, I was able to learn the technique of falling professionally forward, backward, and sideways, step by step in the underpass.

Életem csomópontja az Örs vezér tere aluljáró, nap mint nap áthaladok rajta. Esős, latyakos időben a burkolata életveszélyesen csúszik. A saját bőrömön is megtapasztaltam a télen, és csak a szerencsén múlt, hogy a fejecském nem találkozott össze a padlóval. Az aluljáró burkolatcserejének elintézését elsőre merésznek éreztem. Munkámat egy magyar mentalitást tükröző irányban folytattam, miszerint ha megoldani nem lehet, találjuk ki, hogyan tudjuk túlélni. Így jutottam el oda, hogy milyen praktikus lenne, ha itt az aluljáróban egy esés gyorstalpalót szerveznék, ahol a járókelők megtanulhatnak, és ki is próbálhatnak, hogy hogyan kell szakszerűen esni. Néhány vakvágány után ismerősök ismerőseinek az ismerősein keresztül megismertem dr. Németh Endrét, a Testnevelési Egyetem Küzdősportok Tanszék Tanszékvezető egyetemi docensét, aki látott lehetőséget az ötletben, mert ő is fontosnak tartja, hogy minél többen tisztában legyenek a helyes technikával, aminek nem csak a küzdősportban van létjogosultsága. Ez egy nélkülözhetetlen, hasznos tudás, amit a mindennapi életben lehet alkalmazni. Bárhol, bármikor eleshetünk. Nem is gondoljuk, hogy milyen jelentős baleseti és halálozási faktor az, hogy valaki elesik. Nem csak az idősek, hanem a fiatalok körében is.

Hosszú utánajárással engedélyt kaptam a X. kerületi Rendőrkapitányságtól és a BRFK-től, hogy az Örs aluljáróban megrendezhessük az eseményt, ahol Endre és három tanítványa segítségével lehetett megtanulni lépésről lépésre a szakszerű előre, hátra és oldalra esés technikáját. Az eventet 2023. április 21-én, pénteken valósítottuk meg az aluljáróban, ahol délután 4 órától vártuk a járókelőket, áthaladókat esdekelní. Volt nálunk tatami, esős keksz, király matricák és pecsét. Kiténtünk a tömegből sárga-fekete egyenpólókkal, ezért nehéz volt nem észrevenni, hogy itt valami fontos dolog történik. Sokan megálltak, fiatalok és idősebbek is kipróbálták. Párbeszéd alakult ki, és sokkal népszerűbb volt a dolog, mint amire első körben számítottam.

Bár minden eshetőségre fel voltunk készülve, az esemény atrocitások nélkül zajlott le. Nem voltak zavaró körülmények, csak mi zökkentettük ki kicsit a rohanó hétköznaphból az aluljáró közönségét.

Hálásan köszönöm Németh Endrének, Eszternek, Botinak és Bencének a szakszerű gyorstalpalót. Továbbá Mitterpach Emesének, Papp Lórántnak, Kiss Lászlónak, Gecsei Lászlónak, Szabó Balázs Mihálynak, Elek Zóranak, Kövér Tibornak, és még sokan másoknak.

Köszönöm a BRFK I Budapesti Rendőr-főkapitányság és a X. kerületi Rendőrkapitányság segítő hozzáállását is.

CHAOS ON THE QUAYSIDE: I raised the issue of chaotic traffic on the Buda quay's cycle and pedestrian lanes. On the Pest quayside, weekend quayside closures are already a success, allowing pedestrians and cyclists to dominate the quayside lanes. This contrasts with one of Budapest's busiest pedestrian and cycling routes, the Szent Gellért quay. This stretch is located between the Liberty Bridge and Batthyány Square. However, there is only a very narrow strip of asphalt, which is only 220 cm wide, and in some parts not even that. This small area must be shared by runners, walkers and cyclists alike. This situation leads to daily conflicts.

Problémafelvetésem a budai rakpart biciklis és gyalogos sávjának kaotikus közlekedésével foglalkozott. A pesti rakparton már sikeresen működik a hétvégi lezárás, amikor gyalogosok és kerékpárosok uralhatják a rakpart sávjait. Ezzel áll kontrasztban Budapest egyik legforgalmasabb gyalogos és kerékpáros útvonala, a Szent Gellért rakpart. Ez a szakasz a Szabadság híd és a Batthyány tér között helyezkedik el. Itt azonban csak egy nagyon szűk aszfaltcsík kapott helyet, amely mindössze 220 cm széles, és egyes részein még ennyi sincsen. Ezen a kis területen kell osztozniuk a futóknak, sétáló turistáknak és bicikliseknek egyaránt. Ez a helyzet napi szinten konfliktusokhoz vezet.

Erre a problémára én a legjobb megoldásnak az autósáv lezárását látom. Ha már a felső rakparton kapott helyet a gyalogos és kerékpáros forgalom, akkor az alsó rakpartra lehet terelni a felső rakpartot elfoglaló autókat (a felső és alsó rakpart sávjai végig párhuzamosan mennek ezen a szakaszon). Ez egy plusz lépést is jelenthet az ENSZ 11. pontjához, azaz a „fenn tartható városok” célhoz. A 11. pont azt fogalmazza meg, hogy a belvárosokban ne legyen autós forgalom. Ez várostervezési kérdés ugyan, de projektem ennek az irritáló jelenségnek a parodizálására futott ki.

Habár tényleg vannak olyan szakaszok, ahol megvan a kellő szélesség a négysávos közlekedésre, akadnak olyan részei is a budai rakpartnak, ahol szinte két gyalogos se fér el egymás mellett. Specifikusan választottam a projektem helyszínének a budai rakpart legszűkebb szakaszát, a Rudas gyógyfürdő villamosmegállója előtti részt. Alapul vettem a kerékpáros és

gyalogos minimum sávszélességét, ami 320 centiméter. Ezen a kifejezetten keskeny szakaszon mindössze 162 centiméter áll rendelkezésre a 4 sávnak.

A projektemben egy jelenetet terveztem meg, ami bemutatja a mindennapi káoszt egy kicsit eltúlozva. A KRESZ-ben használt piktogramok alapján szerkesztettem ki a stencileket (egy eleső, két falra felkenődött ember figurát, egy biciklit és egy, a még biciklin ülő embert), ezeknek a jeleknek a használatával elkerültem a nyelvi akadályokat. A kivitelezéskor sok kockázatot jelentett volna a graffiti spray használata, mivel a terület fölött közvetlen egy térfigyelő kamera található. A helyszín fontosabb volt nekem, mint az alkotás maradási ideje, ezért a spray helyett két alkalommal is krétával rajzoltam fel az ikonokat. Az első kivitelezés este 11-kor történt, amikor ez a szakasz kevésbé forgalmas. A második napközben a legnagyobb tömegben zajlott. Sokan érdeklődve figyelték az ikonokat, másoknak pedig mosolyt csalt az arcára.

SALVAGED INSTRUMENT: On a walk through the city, we rarely stop to reflect on the past of a discarded cupboard. How many years has it served in a home? What hands opened it, closed it, what did it hold? And why did its story end? For most of us, it's just a broken, worn piece that no one wants anymore. But what if we see it not as the end, but as the beginning of something new?

Egy városi séta során ritkán állunk meg egy kidobott szekrény mellett, hogy elgondolkodjunk a múltján. Hány éven át szolgált egy otthonban? Milyen kezek nyitották, zárták, miket őrzött? És vajon miért ért véget a története? A legtöbbször csak egy törött, kopott darabot látunk benne, amit már senki nem akar. De mi van akkor, ha nem a végét látjuk benne, hanem valami újnak a kezdetét? A „Lomi hangszer” projekt ebből a nézőpontváltásból született meg, egy elengedett tárgyban rejlő lehetőség felismeréséből. A kiindulópont egy egyszerű, mégis szimbolikus pillanat volt egy budapesti lomtanítási napon, amikor felmerült az ötlet, hogy valami teljesen újat hozzak létre belőlük.

Ez a projekt a tárgyak emlékeiből, anyagából és lehetőségeiből építkezik. Egy akusztikus gitár formájában kelt életre a gondolat, hogy minden fa – még ha kidobták is – hordozza a természetet, az időt, az emberi kapcsolatokat. A „Lomi hangszer” tehát nem csak egy hangszer, hanem egy jelképes híd a múlt és a jövő között. Ezek a talált tárgyak nemcsak a múlt lenyomatai, hanem a jövőben létrehozott tárgy nyersanyagai is lehetnek. A kész tárgy egyszerre szólhat a környezettudatosságról, az emberi kreativitásról és a közösségi élmény fontosságáról. Az utcán megszólaló zene nem csak hang – hanem kérdés, párbeszéd, gondolatébresztő üzenet. Ez egy másfajta újrahasznosítás anyagban és jelentésben. A gitár így egy szimbólummá válik; az újrakezdés, a kreativitás, a fenntartható gondolkodás és a városi történetek hangzó metaforájává. Az anyag új életre kel. Azene segítségével új kapcsolatokat, párbeszégeket indít el.

A projekt négy különböző célt szolgál. A kidobott faanyagokat hasznosítani. A hangszerrel szimbolikusan új értéket teremteni. Beszélgetést kezdeményezni a környezetvédelemről, az értékkeremtésről, a felelősségről. A fiatalokat inspirálni hasonló értékkeremtő tevékenységre.

A gitárt köztereken, Budapesten szólaltatjuk meg: Madách tér, Duna-part, Gozdu udvar, Deák tér. Ezek az események ingyenesek, spontán módon szerveződnek és interaktívak.

A projekt nem zárt terekbe szánt alkotás, hanem az utca emberének szól. Ez a közvetlen kommunikációs mód lehetőséget ad a művészet határainak lebontására. A járókelő nemcsak néző lesz, hanem résztvevő; vagyis megáll, meghallgat, kérdez, kapcsolódik. Ez lehet a közösségi művészet igazi ereje; ott hat, ahol élünk.

BIN MAP: Urban cleanliness is not just an aesthetic issue, it also fundamentally affects our quality of life, our well-being and our social behavior. We often encounter overflowing garbage cans, scattered waste, and the social indifference associated with them in Budapest's public spaces. The Trash Map project aims to respond to these problems with artistic tools and interactive solutions, in order to sensitize people and initiate a more conscious attitude towards waste management in the capital.

A városi tisztaság nem csupán esztétikai kérdés, hanem alapvetően hatással van életminőségünkre, közérzetünkre és közösségi viselkedésünkre is. Budapest közterületein azonban gyakran találkozunk túlcsorduló szemetesekkel, szétdobált hulladékkal, és az ezekhez kapcsolódó társadalmi közönyvel. A Kukatérkép projekt ezekre a problémákra kíván művészeti eszközökkel és interaktív megoldásokkal reagálni, hogy érzékenyítse az embereket, és elindítson egy tudatosabb hozzáállást a főváros hulladékkezelésével kapcsolatban.

2024-ben a Budapesti Közművek adatai szerint havonta átlagosan több mint 760 tonna szemetet gyűjtenek be a közterületi kukákból, miközben a földről, utakról és járdákról 820 tonna hulladékot takarítanak fel ugyanebben az időszakban. Ez azt jelenti, hogy több szemet kerül a földre, mint a szemetesekbe, ami súlyos higiéniai, esztétikai és fenntarthatósági problémákat vet fel. Ez a döbbenetes adat világosan jelezte számomra, hogy a helyzet nem csupán infrastrukturális kérdés. Bár az elmúlt években a közterületi szemetesek száma mintegy 25–30%-kal csökkent, a probléma gyökere mélyebben rejlik; a lakosság viselkedésében, a megszokásokban és a közönyben.

Az emberek gyakran reflexszerűen a legközelebbi (sokszor már túlterhelt) kukába próbálják elhelyezni a szemetüket. Ha ez nem sikerül, egyszerűen a földre kerül a hulladék, pedig gyakran csak pár méterre már lenne egy üres kuka is. Ez a felismerés vezetett el a Kukatérkép projekt ötletéhez, ami nem áll meg a kukák számának vizsgálatánál, hanem céljának tekinti a viselkedési minták alakítását kreatív, figyelemfelkeltő eszközök alkalmazásával.

A projekt kezdeti elképzelése egy egyszerű, interaktív térkép volt, amely megmutatta volna a környékbeli szemetesek elhelyezkedését, ezzel segítve a hulladék tudatosabb kezelését. Azonban hamar nyilvánvalóvá vált számomra, hogy önmagában a térkép nem elég. Ahhoz, hogy valódi változás történjen, az embereket informálni, érzékenyíteni, edukálni is kell a problémával kapcsolatban. Ezért döntöttem úgy, hogy a térképes megoldást kiegészítem. A megvalósítás során minden kiválasztott szemetesre QR-kódos matricák kerültek, amelyek egy Instagram oldalra vezetnek. Ezen a felületen a látogatók hozzáférhetnek az interaktív kukatérképhez, ahol a meglévő kukák megtalálása mellett javaslatokat tehetnek kuka helyszínekre. Informatív, közérthető posztokon keresztül megismerhetik a budapesti hulladékprobléma társadalmi hátterét. Folyamatosan találkozhatnak figyelemfelkeltő, vizuális tartalmakkal, amelyek reflektálnak a viselkedésükre is. Így a QR-kód nem csupán egy technikai eszköz lett, hanem kapcsolódási pont, amely a digitális térben egyesíti a térképes információt és a társadalmi edukációt.

A projekt két fő pillérre épül. Az egyik a digitális komponens, a másik egy közösségi edukációs kampány. A cél, hogy a hulladékelhelyezési szokásokkal kapcsolatban a megszokott gondolkodási sémák helyett tudatos döntések szülessenek. A QR-kódos kapcsolat lehetőséget ad arra, hogy a városlakók egyszerre tájékozódjanak és gondolkodjanak el saját felelősségükön. A Kukatérkép célja, hogy elindítson egy új szemléletet: A közös tér közös felelősség problémakörén belül egy apró döntésnek számít egy másik kuka választása, de ez is hozzájárulhat egy tisztább és élhetőbb városhoz.

Ötletgazda: Németh Anna

Grafikai tervezés: Madarász Lilla

EMBERI VISELKEDÉS

MIÉRT NEM MEGYÜNK ARRÉBB 5 MÉTERT?

Nem csak a kukák
hiánya okoz problémát,
hanem a szokásaink is!

Sokan akkor is teli kukába
dobják a szemetüket, ha van
egy üres a közelben.

#KUKATERKEP

KÖZÖSSÉGI RÉSZVÉTEL

EZ NEM CSAK A VÁROS DOLGA -

A **#KUKATERKEP**
lehetőséget ad arra, hogy
**JAVASOLJ,
JELÖLJ,
ÉS FORMÁLD**
a városi környezetet!

A MI DOLGUNK IS!

TÁRSADALMI NORMÁK

HA MINDENKI SZEMETEL - ÉN IS FOGOK?

A környezetünk hatással van ránk.

A tiszta környezet
jó példát mutat.

A szemetes utca viszont
ÚJABB SZEMETET VONZ.

#KUKATERKEP

HOUSING: I was motivated by personal involvement to implement the project. As a young adult, I was unable to buy an apartment, so I am forced to live in an expensive flat, which is a serious burden. This phenomenon affects the housing opportunities of various segments of society, especially young adults and those starting their careers. The ultimate goal of the project is to make passers-by think about the issue of housing.

A LakHatás projekt egy public art kezdeményezés, mellyel célom volt felhívni a figyelmet a Budapesten folyamatosan emelkedő lakhatási árakra és az ebből fakadó társadalmi problémákra. Személyes érintettség motivált a projekt megvalósításában. Fiatal felnőttként nem tudtam lakást vásárolni, így kénytelen vagyok drága albérletben élni, ami komoly terhet jelent.

Az elmúlt években a magyar (különösen a budapesti) ingatlanpiac soha nem látott mértékű áremelkedést produkált. Ez a jelenség befolyásolja a társadalom rétegeinek, különösen a fiatal felnőttek és a pályakezdők lakhatási lehetőségeit. A probléma gyökerei komplexek: egyrészt a magas kereslet, a korlátozott kínálat és az építési költségek emelkedése. Másrészt a befektetési célú vásárlások is hozzájárulnak az árak felhajtasához. Mindezek eredőjeként a lakásárak növekedése messze meghaladja az átlagbérek emelkedésének ütemét. A probléma súlyosságát jól mutatják a következő adatok, melyeket az Eurostat erre hivatott oldalán szemléltem. A Housing in Europe – 2024 edition részletesen bemutatja az ingatlanpiaci trendeket, beleértve a lakásárak és bérleti díjak alakulását is. Magyarországon 2010 és 2023 között a lakásárak 191%-kal emelkedtek, míg a bérleti díjak 114%-kal nőttek. A reálbérek értelemszerűen nem növekedtek ilyen ütemben, ami szinte ellehetetleníti a fiatalok önálló életkezdését, és egyre nagyobb részét emésztik fel a jövedelmeknek a lakhatási költségek.

A LakHatás projekt során egy vizuális köztéri intervencióval igyekeztem felhívni a figyelmet a problémára, remélve, hogy ezzel rávilágíthatok a jelenség súlyosságára. A projekt végső célja, hogy elgondolkodtassa a járókelőket a lakhatás kérdéséről. Olyan megoldást kerestem, amely azonnal megragadja a járókelők figyelmét anélkül, hogy invazív vagy romboló lenne. Az üzenetnek gyorsan dekódolhatónak kellett lennie, hiszen a köztéri alkotások esetében kevés idő áll rendelkezésre a befogadásra. A „négyzetméterár” fogalma vizuális megjelenítéssel, úgy gondoltam, „ütős” lehet.

Budapest négy különböző pontján készítettem el a rajzokat, melyek mind forgalmasabb, jól látható helyszínek. Három helyszínen / Városliget, Szondi utca, Városmajori park / krétával rajzoltam egy-egy négyzetméternyi üres, fehér vonalakkal körülhatárolt négyzetet az aszfaltra. Emellé pirosas krétával felírtam, hogy „Ez 1 négyzetméter”, az adott helyszínen aktuális átlag négyzetméter árat és a #LakHatás hashtag-et. A negyedik helyszínen egy A2-es méretű, öntapadós fóliából készült piros plakátot helyeztem el, amely részletesebb információkat tartalmazott a lakhatási problémáról.

A projekt megvalósítását Kis Veronika segítette.

ON THE DANUBE: During the assignment, I consciously chose a personal yet socially relevant problem as my starting point. It was the relationship between the Danube and Budapest. The Danube is one of the most defining natural elements of the city, yet it is surprisingly difficult to connect with. Although it physically runs through the middle of the city, its structure and infrastructure often cut off residents from the water. My goal was to remind people of its presence, to connect with it, and to encourage them to take action as active participants.

A feladat során tudatosan egy személyes, mégis közösségi léptékben is releváns problémát választottam kiindulópontnak, a Duna és Budapest viszonyát. A Duna a város egyik legmeghatározóbb természeti eleme, mégis meglepően nehéz kapcsolatba kerülni vele. Bár fizikailag a város közepén húzódik, a város szövege és az infrastruktúra gyakran elvágja a lakókat a víztől. A közelség és a hozzáférhetetlenségben rejlő ellentmondás indította el bennem a gondolatot, hogy a Dunára fókuszáljak. Döntésemet személyes élmények is erősítették: gyermekkori emlékek, a vízhez való kötődés, és az a tapasztalat, hogy a városi létben mennyire nehéz valódi kapcsolatba kerülni a természettel, különösen a folyóval. E szempontok végül egy olyan művészi gesztus irányába vezettek, amely a Dunát – mint gyakran háttérbe szoruló, mégis meghatározó elemet – a városi közegbe helyezi. Célom az volt, hogy emlékeztessem az embereket a jelenlétére, kapcsolatot teremthessenek vele, és aktív résztvevőként cselekvésre ösztönözze őket.

A projekt kezdetén több kérdés is megfogalmazódott bennem. Ezek között szerepelt, hogy könnyű-e a budapestieknek kapcsolatba kerülni a Dunával? Milyen funkciókat tölt be jelenleg (turizmus, közlekedés, ipar)? Milyen akadályok gátolják a használatát? És mit jelent számukra maga a víz, a folyó?

A kutatást a Duna és Budapest kapcsolatának történetével kezdtem, majd kortárs példákat kerestem, mint a Valyo Egyesület projektjei, melyek kulturális és közösségi eseményekkel aktiválják a rakpartot. Emellett más városok – például Hamburg, Amszterdam vagy Párizs – pozitív vízpart-használati modelljei is inspirálóak voltak. A várostervezési szempontból különösen problémásnak tűnt a rakpartok autóforgalma, amely fizikailag és szimbolikusan is elzárja a folyótól az embereket. Fontos elméleti háttérként szolgált a „blue space theory” (Hunt, E. 2019) is, mely szerint a vízpartok – tavak, folyók, tengerek – közelsége javítja az emberek testi-lelki jóllétét, támo-

gatja a közösségi kapcsolódást és a természetélményt. Ez a megközelítés megerősítette bennem, hogy a Duna nem csupán városi díszlet, hanem élő elem, amelyhez új módokon érdemes kapcsolódni.

A kutatás során egyértelművé vált számomra, hogy a Duna és a városi szövet közötti elválasztottság strukturális, várostervezési okokra vezethető vissza. Ezek nagyléptékű problémák, amelyekre egyéni művészeti projektként nem tudok közvetlen megoldást kínálni. Éppen ezért nem a problémák kiemelésére, nem a hiány, vagy a hiba hangsúlyozására akartam építeni a munkám, hanem sokkal inkább a Duna pozitív potenciáljára. Olyan gesztust kerestem, amely kapcsolódást teremthet egy személyesebb, érzékenyebb irányból. Célom az volt, hogy valamilyen módon elérhetővé tegyem a Dunát, és a városba vigyem annak jelenlétét. Ehhez a víz médiumként való alkalmazása tűnt a legalkalmasabbnak. A víz, amely alakot vált, hordoz, befogad és változik, metaforikus jelentéstartalmaival jól illeszkedett a gondolataimhoz. Végül a Duna vizét jéggé fagyasztva hoztam létre egy olyan tárgyi formát, amely egyszerű és sokrétű. Ajéggömbökbe kacsaköveket (part menti kavicsokat) helyeztem el, mint egyfajta személyes üzenetet vagy emlékeztetőt. Remélve, hogy ezek a kavicsok – mint gyerekkori emlékeket felidéző, ismerős tárgyak – érzelmi rezonanciát keltenek és arra ösztönzik a befogadókat, hogy lemenjenek a Duna partjára, időt töltsenek ott, és újra személyes kapcsolatba kerüljenek a folyóval. A jég metaforaként is szolgált, ahogy elzárja a követ, úgy zárja el a városlakót a Duna élményétől a város és a rakpart jelenlegi kialakítása. A gömbök így egyfajta hordozóként működtek, melyben benne van a folyó fizikai jelenléte és egy jelképes tartalom is.

A projekt nem megoldani akart, hanem emlékeztetni, érzékenyíteni és aktivitásra hívni, hogy a passzív szemlélőből résztvevő, aktív befogadó válhasson.

© Koleszár Ferenc
Felelős kiadó: Dr. Czene Gréta
elnök-vezérigazgató,
Budapesti Metropolitan Egyetem
Szerkesztő: Koleszár Ferenc
Sorozatszerkesztő: Pörcki Zsuzsa
A kiadványt tervezte: Madarász Lilla
Nyomda: Diginyomda.hu
Felelős vezető: Wéber Erik
ISBN: 978-615-5459-51-1
ISSN: 2786-1139

BUDAPESTI
METROPOLITAN
EGYETEM
FELNŐTTOKTATÁS

METU
Teória
füzetek